

Tillämpningsanvisningar för intern kontroll

Antagna av kommunfullmäktige 2 december 2013, § 136

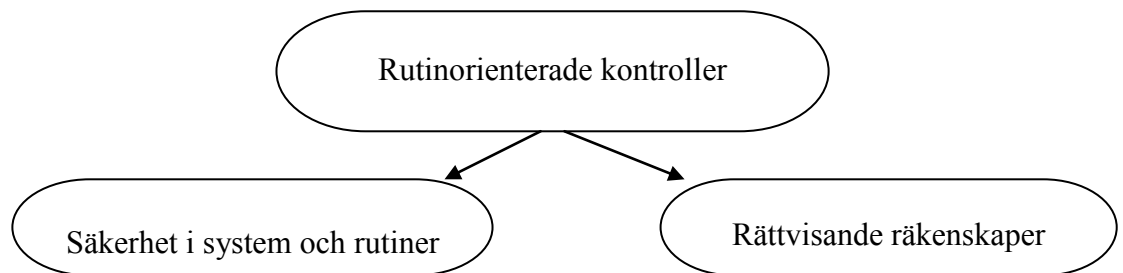
Tillämpningsanvisningar för intern kontroll

Inledning

Denna tillämpningsanvisning är beslutat av kommunstyrelsen i syfte för att reglera arbetet med intern kontroll.

För att säkerställa att målen – ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm – uppnås används verktyget intern kontroll.

Intern kontroll utgör en del i det totala kvalitetsarbetet. Genom rutinorienterade kontroller ska säkerhet i system och rutiner samt rättvisande räkenskaper uppnås.

Säkerhet i system och rutiner

Rutinorienterade kontroller åstadkoms bl.a. genom en kombination av arbetsfördelning och kontrollmoment invävda i respektive system eller rutin. Till exempel kan det gälla att ingen person ensam ska handlägga en ekonomisk transaktion från början till slut, och att det arbete som utförs av en avdelning eller befattningshavare blir föremål för oberoende kontroll av någon annan. Till följd av detta är det viktigt att rutinbetonade arbetsuppgifter utförs enligt en fastställd arbetsordning. Säkerhet i system och rutiner innebär att kontroller finns, i syfte att bl.a. säkerställa att fastställda rutinbeskrivningar och delegeringsordningar följs.

Rättvisande räkenskaper

Enligt kommunallagen 9 kap 9§ ska revisorerna pröva om ”räkenskaperna är rättvisande”. I syfte att säkerställa att räkenskaperna är rättvisande utförs rutinorienterade kontroller för att upptäcka och åtgärda eventuella avvikelser.

Risk- och väsentlighetsanalys

Hjälpmiddel för planering, prioritering och uppföljning i internkontrollarbetet är risk- och väsentlighetsanalysen. En väl genomförd risk- och väsentlighetsanalys tydliggör vilka hot som föreligger till följd av påverkbara eller opåverkbara risker och som kan inverka på organisationens möjligheter att nå sina mål. Riskbedömning handlar om att identifiera organisationens viktigaste processer. I analysen ingår att identifiera potentiella risker eller felkällor, en bedömning av konsekvenserna, samt i vilken grad vi kan kontrollera riskerna. Väsentlighet kan uttryckas som ekonomiska, politiska, tekniska, mänskliga och verksamhetsmässiga konsekvenser för kommunen eller för enskilda kommuninvånare, vilka kan uppstå vid fel och brister i olika processer. Risk- och väsentlighetsanalysen utgör ett beslutsunderlag för rutinorienterade kontroller och upprättandet av interna kontrollplanen.

Vid risk- och väsentlighetsanalys upprättas en matris med graden av sannolikhet och konsekvens inom skalan 0 till 4. Nedan följer en matris med tillhörande förklaringar för bedömning av risk och väsentlighet vid intern kontroll:

VÄSENTLIGHET (konsekvens)					
4 Allvarlig	4	8	12	16	
3 Kännbar	3	6	9	12	
2 Lindrig	2	4	6	8	
1 Försumbar	1	2	3	4	
	1 Osannolik	2 Mindre sannolik	3 Möj- lig	4 Sanno- lik	RISK (sannolikhet)

VÄSENTLIGHET

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

- Allvarlig Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.
- Kännbar Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.
- Lindrig Uppfattas som lite av så väl intressenter och kommunen.
- Försumbar Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.

RISK

Sannolikhetsnivåer för fel:

- Osannolik Risken är praktisk taget obefintlig att fel ska uppstå.
- Mindre sannolik Risken är mycket liten för att fel ska uppstå.
- Möjlig Det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå.
- Sannolik Det är mycket troligt att fel kan uppstå.

Varje ruta i matrisen svarar mot en kombination av bedömd sannolikhet och ekonomisk, verksamhetsmässig eller annan konsekvens. D v s det handlar om en subjektiv väsentlighets- och riskbedömning. Olika processer/funktioner/verksamheter måste ställas mot varandra. Kontrollkostnaden måste alltid vägas mot de konsekvenser som uppstår vid fel. Från och med väsentlighets- och riskpoäng 8 bör kontrollåtgärder övervägas.

Att bristande intern kontroll kan medföra ekonomiska konsekvenser råder inget tvivel om. Men andra viktiga konsekvenser är också värda att beakta i en risk- och väsentlighetsanalys, såsom förtroende för den kommunala verksamheten, rättssäkerheten, informationshanteringen etc.

Utifrån hur olika processer/funktioner/verksamheter har bedömts och poängsatts i risk- och väsentlighetsanalysen tas det beslut om vilka aktiviteter som ska granskas. För de processer/funktioner/verksamheter som skall granskas/kontrolleras upprättas en intern kontrollplan.

Intern kontrollplan

En intern kontrollplan anger hur tillsynen ska bedrivas. En intern kontrollplan ska, något förenklat, svara på följande frågor:

- Vad ska kontrolleras?
- När ska kontrollen genomföras?
- Hur ska kontrollen genomföras?
- Vem ska utföra kontrollen och hur ska rapporteringen genomföras?

Kontrollplanen ska innehålla uppföljning av de tre områdena som anges i policyn:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.

- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Nedan följer ett exempel på intern kontrollplan:

Process (rutin/system)	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Tidpunkt för granskning	Metod	Rapportering till	Väsentlighet & Riskbedömning
Köptrohet	Att gällande ramavtal följs	Assistent	Kvartal 2	Stickprov	Inköpsstrateg	Kännbar/möjlig
Fakturahantering	Leverantörsfakturor, momsregistrering	Assistent	Löpande	Stickprov vid 4 tillfällen	Redovisningschef	Kännbar/sannolik
PUL	Att lagen följs	Verksamhetschef	Kvartal 1	Stickprov	Förvaltningschef	Kännbar/sannolik
Arbetsmiljöarbete	Upprättade rutiner följs	Verksamhetschef	Kvartal 1	Stickprov	Förvaltningschef	Kännbar/sannolik
Lönerapportering	Granskning av visstidsförordnanden	Personalassistent	Kvartal 1	Stickprov	Personalchef	Allvarlig/möjlig
Styr- och uppföljn.system	Dokumentens aktualitet, policy mm	Kanslichef	Kvartal 3	Komplett inventering	Kommundirektör	Allvarlig/sannolik

Kontrollansvarig person ska rapportera genomförd kontroll i Stratsys.